

NEWSLETTER

Slovenskej komisie pre UNESCO

apríl - júl 2022

Slovenská komisia pre UNESCO v obnovenom zložení

Minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Ivan Korčok, ktorý je z titulu svojej funkcie predsedom Slovenskej komisie pre UNESCO (SK UNESCO), otvoril v utorok 26. apríla 2022 na pôde rezortu diplomacie zasadnutie SK UNESCO a odovzdal menovacie dekréty prítomným členkám a členom komisie.

„UNESCO poskytuje veľa podnetov pre rozvoj našej spoločnosti, a to v mnohých oblastiach svojej činnosti – či už je to vzdelávanie, kultúra, veda, ochrana životného prostredia, umelá inteligencia alebo bezpečnosť novinárov a sloboda tlače. Hľadáme preto spôsoby ako tieto príležitosti čo najefektívnejšie využiť pre zveľaďovanie našej krajiny, ale aj šírenie porozumenia

a tolerance v našej spoločnosti,“ uviedol Ivan Korčok.

Šéf slovenskej diplomacie na zasadnutí pripomenul hlavný dôvod, prečo táto medzinárodná organizácia vznikla a poukázal na jej dôležitosť v dnešnej dobe. „Minulý rok sme si pripomenuli 75. výročie vzniku UNESCO. Vtedy nikoho z nás nenapadlo, aký krehký môže byť mier a porozumenie medzi národmi. Dnes to vnímame v úplne iných súvislostiach, ktoré nás nútia premýšľať nad tým, ako v praxi naplňovať slová z preambuly Ústavy UNESCO: 'Keďže vojny začínajú v myšliach mužov a žien, obrana mieru sa musí budovať práve v myšliach ľudí.'“, uviedol minister a predseda SK UNESCO I. Korčok.

Aktuálne zloženie SK UNESCO nájdete na: <http://www.unesco.sk/Organizacna-struktura>

Zasadnutie SK UNESCO; Zdroj: MZVEZ SR

Tešíme sa na spoločnú prácu v novom zložení a všetkým 21 členom komisie prajeme v nasledujúcich štyroch rokoch mandátu veľa entuziazmu v naplňovaní posllostiev a cieľov UNESCO!

SAVE THE DATE - Fórum partnerov SK UNESCO (6.10.2022)

Dávame do pozornosti pozvánku na Fórum partnerov SK UNESCO, ktoré sa uskutoční v Kongresovej sále MZVEZ SR vo štvrtok 6. októbra 2022 so začiatkom o 9.30 hod. a predpokladaným ukončením o 17.00 hod. Fórum otvorí predseda SK UNESCO a minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR I. Korčok. Tohtoročné Fórum bude venované 50. výročiu Dohovoru o ochrane kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO z r. 1972, vďaka ktorému je 8 slovenských lokalít zapísaných na Zozname svetového dedičstva UNESCO. Toto významné výročie by sme radi využili na diskusiu o tom, čo pre Slovensko znamená byť súčasťou Dohovoru, na zdieľanie skúseností a poznatkov z prvých zápisov a praktického manažovania lokalít svetového dedičstva, ako aj na zamyslenie sa nad výzvami a plánmi do budúcnosti. Pripravujeme 2 moderované diskusie, viacero prezentácií a záverečná časť bude venovaná diskusii k hlavnej téme Fóra.

SLUK predstavil svoj galaprogram v UNESCO v Paríži

Z iniciatívy Stálej delegácie SR pri UNESCO sa 1. júna 2022 predstavili v hlavnej sále UNESCO v Paríži s umeleckým programom „Živé dedičstvo pre trvalo udržateľný rozvoj“ Slovenský ľudový umelecký kolektív (SLUK) a Centrum pre tradičnú ľudovú kultúru pri SLUK-u.

V rámci predstavenia vystúpili autentickí nositelia prvkov zapísaných v Reprezentatívnom zozname nemotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO (Terchovská muzika, Gajdošská kultúra, Fujara – hudobný nástroj a jeho hudba). Súčasťou podujatia bola výstava o slovenských prvkoch zapísaných v Reprezentatívnom zozname nemotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO, ktorú pripravilo Centrum pre tradičnú ľudovú kultúru pri SLUK-u, a prezentácia zlatej pamätnej mince, ktorú vydala NBS pri príležitosti 10. výročia zápisu prvku Fujara – hudobný nástroj a jeho hudba do Reprezentatívneho zoznamu nemotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO.

Záštitu nad predstavením prevzali: generálna riaditeľka UNESCO Audrey Azoulay, veľvyslankyňa stálej delegácie SR pri UNESCO Anna Plassat Muriňová a veľvyslanec pri stálej delegácii SR pri OECD František Ružička. Slovenskú oficiálnu delegáciu zastupoval a podujatie otvoril štátny tajomník Ministerstva kultúry SR Radoslav Kutaš.

Výnimočný folklór a tradičná slovenská kultúra prilákali do prestížnej veľkej sály UNESCO vyše 750 hostí. Podujatie zároveň podporilo kandidatúru Slovenskej republiky do Medzivládneho výboru na ochranu nemotného kultúrneho dedičstva UNESCO.

Štátny tajomník rezortu kultúry Radoslav Kutaš v Paríži

Dňa 1.6.2022 uskutočnil pracovnú návštevu v Paríži štátny tajomník Ministerstva kultúry SR Radoslav Kutaš, ktorý zároveň slávnostne zahájil vystúpenie SLUK-u na pôde UNESCO. Štátny tajomník absolvoval rokovanie s námestníkom generálnej riaditeľky UNESCO pre kultúru Ernestom Ottonem, ktoré bolo o.i. zamerané na pomoc Ukrajine v oblastiach vzdelávania, kultúry a bezpečnosti novinárov.

V tejto súvislosti ohlásil dobrovoľný finančný príspevok SR na aktivity UNESCO na podporu Ukrajiny a dobrovoľný príspevok do Fondu UNESCO na ochranu svetového dedičstva v ohrození.

Štátny tajomník MK SR R. Kutaš so stálou delegátkou SR pri UNESCO veľvyslankyňou A. Plassat Muriňovou

Foto vľavo hore: Vystúpenie SLUK-u -otvárací prejav R. Kutaša za prítomnosti A. Plassat Muriňovej a F. Ružičku

Zvolenie SR do Medzivládneho výboru na ochranu nehmotného kultúrneho dedičstva

Slovensku sa podaril historický úspech na pôde UNESCO – 6. júla 2022 uspelo vo voľbách 9. Valného zhromaždenia zmluvných strán Dohovoru na ochranu nehmotného kultúrneho dedičstva UNESCO z r. 2003 do Medzivládneho výboru na ochranu nehmotného kultúrneho dedičstva. Staneme sa tak po prvýkrát v histórii súčasťou 24-členného výboru, ktorý rozhoduje o zápisoch jednotlivých prvkov (tradícií, spoločenských zvykov, rituálov, udalostí/obyčajov či tradičných remesiel) na Reprezentatívny zoznam nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO. Výsledok je ohodnotením silnej expertízy SR v oblasti zachovávaní živého dedičstva a tradícií a vďaka a ocenenie za tento úspech patrí

najmä Stálej delegácii SR pri UNESCO, oddeleniu kandidatúr MZVEZ SR, MK SR a CTĽK pri SĽUK-u.

Slovensko bude vo výbore zastupovať Ľubica Voľanská (na fotografii vpravo) z Ústavu etnológie a sociálnej antropológie SAV, ktorá je zároveň členkou SK UNESCO. V SAV sa primárne venuje výskumu v témach ako historická antropológia, rodina, staroba, nehmotné kultúrne dedičstvo, interkultúrna komunikácia. Od r. 2013 pracuje ako expertka v oblasti nehmotného kultúrneho dedičstva v CTĽK pri SĽUK-u. Posledné 4 roky úspešne pôsobí v Hodnotiacom orgáne Dohovoru o ochrane nehmotného kultúrneho dedičstva UNESCO (v r. 2021 bola jeho predsedníčkou). Je nositeľkou viacerých vedeckých ocenení, vrátane Ceny pre mladého vedeckého pracovníka Akademií vied krajín V4.

Štátna tajomníčka MŠVVAŠ SR Svetlana Síthová v UNESCO

V dňoch 28. – 30. júna 2022 sa v sídle UNESCO v Paríži konalo stretnutie predstaviteľov vlád, zástupcov mimovládnych organizácií a mládeže, venované príprave Svetového samitu o transformácii vzdelávania, ktorý sa uskutoční na jeseň t.r. v sídle OSN v New Yorku. Slovenskú republiku zastupovala štátna tajomníčka Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR Svetlana Síthová.

Rokovalo sa predovšetkým o témach ako udržateľná inklúzia; digitalizácia školstva; nastavenie systému celoživotného vzdelávania s presahom na potreby trhu práce; spolupráca pri procese transformácii vzdelávania medzi všetkými, ktorých sa to bytostne týka - ministerstvami, školami, poradenstvom, neziskovým sektorom, deťmi, mládežou, rodičmi a učiteľmi.

Praktická podpora Ukrajine 🇺🇦 zo strany UNESCO

Téma ruskej agresie voči Ukrajine poznačila aj ostatné 214. zasadnutie Výkonnej rady UNESCO v dňoch 30.3.-13.4.2022. Generálna riaditeľka UNESCO Audrey Azoulay potvrdila, že organizácia sa na Ukrajine mobilizuje vo všetkých sférach jej mandátu. Vyjadrila poďakovanie a ocenenie viacerým krajinám vrátane Slovenska za ich úsilie pri prijímaní utečencov a zabezpečení kontinuity vzdelávania žiakov a študentov z Ukrajiny.

Aktivity UNESCO v oblasti podpory Ukrajiny sa o.i. sústreďujú na: monitoring kultúrnych pamiatok/múzeí a označovanie konkrétnych kultúrnych hodnôt emblémom Modrého štítu (doteraz bolo čiastočne alebo úplne zničených 152 kultúrnych objektov - 3/4 z nich sa nachádzajú v doneckej, charkovskej a kyjevskej oblastiach); pôsobenie Medzinárodnej poradnej skupiny pre múzeá a kultúrne inštitúcie; posilnenie existujúcich online

vzdelávacích platforiem pre základné/stredné školy – dodnes bolo zničených viac ako 2100 škôl a vzdelávacích inštitúcií; realizáciu podporných aktivít pre novinárov (o.i. nákup/distribúcia núdzového bezpečnostného a komunikačného vybavenia; školenia na posilnenie ochrany novinárov). UNESCO eviduje 10 zabitých novinárov od začiatku ruskej agresie.

V ostatných mesiacoch UNESCO taktiež spustilo program na podporu ukrajinských umelkyní v exile, prostredníctvom ktorého poskytnú kultúrne inštitúcie v 15 partnerských krajinách ženám umelkyniam a ich rodinám možnosť pokračovať vo svojich umeleckých aktivitách.

Začiatkom júla bola zapísaná „Kultúra varenia ukrajinského boršču“ na Zoznam nehmotného kultúrneho dedičstva a prvkov, ktoré si vyžadujú urgentnú ochranu. Rozhodol o tom v zmysle mimoriadnej naliehavosti Výbor nehmotného kultúrneho dedičstva na základe návrhu poradného orgánu expertov.

Slovensko sa prostredníctvom UNESCO angažuje v ochrane nehmotného kultúrneho dedičstva Ukrajiny. Naši experti sa aktívne podieľali na realizácii medzinárodného projektu UNESCO „Hodnotenie potrieb ochrany živého dedičstva medzi vysídlenými komunitami z Ukrajiny“. Na základe identifikovaných potrieb presídlených komunit v Maďarsku, Moldavsku, Poľsku, Rumunsku a Slovensku sa vypracováva a realizuje séria konkrétnych projektov na podporu ochrany živého dedičstva a zachovania kultúrnych tradícií. Koordinátorom projektu, ktorý prebiehal do konca júna t.r., bol Ústav etnológie a sociálnej antropológie SAV.

Na humanitárnu krízu v dôsledku vojny na Ukrajine reagovala aj platforma rozvojových organizácií Ambrela, člen SK UNESCO, ktorá v dňoch 23.-24. mája 2022 zorganizovala medzinárodnú konferenciu *Ambrela Development Forum*. Dvojdňové podujatie za účasti 140 expertov a expertiek na medzinárodný rozvoj malo za cieľ analyzovať dôsledky tejto krízy a hľadať riešenia pre humanitárny a rozvojový sektor.

24. ročník Olympiády ľudských práv

SK UNESCO aj tento rok podporila Olympiádu ľudských práv, ktorá sa vo svojom 24. ročníku a 4. ročníku Ceny profesora Miroslava Kusého opätovne musela popasovať so sťažnými podmienkami spôsobenými pandémiou koronavírusu.

Po školských kolách (2021) a krajských kolách (dištančnou formou vo februári 2022) sa organizátori tešili na šancu stretnúť sa prezenčne. Žiaľ, 24. februára 2022 svet zasiahla správa o vojne na Ukrajine, po napadnutí ktorej sa mobilizovala medzinárodná pomoc. Ľudia na úteku sa stali prioritou a s nimi aj mobilizácia štátnych zariadení, vrátane Omšenia, v ktorom mala prebiehať olympiáda. Organizačný tím musel zvoliť náhradné riešenie. Podujatie sa konalo hybridne – prezenčne pre organizačné jadro a poroty v dňoch 6. - 8. apríla v priestoroch hotela Sorea Regia v Bratislave, dištančne pre súťažiacich a súťažiace 7. - 8. apríla (bez účasti partnerov). Všetkých zúčastnených silno stimulovali záštity od prezidentky SR Zuzany Čaputovej, verejnej ochrankyne práv Márie Patakyovej a ministerky spravodlivosti SR Márie Kolíkovej. Stredoškólačky a stredoškólačky nadchli odborné poroty a napriek všetkým okolnostiam podali skvelé výkony.

Slovenská komisia pre UNESCO odporúča a podporuje

SK UNESCO prevzala záštitu nad medzinárodnou konferenciou „*Rimania a antický svet v 21. storočí*“, ktorá sa bude konať 11. septembra 2022 v Rusovciach v rámci slovensko-rakúskeho cezhraničného projektu „Gerulata-Carnuntum - Zažite históriu“, zameraného na popularizáciu rímskeho dedičstva v regióne.

Teší nás, že najnovšia lokalita svetového dedičstva UNESCO „Hranice Rímskej ríše - Dunajský Limes (západný segment)“ na Slovensku sa dostáva stále viac do pozornosti slovenských i zahraničných návštevníkov. Prispela k tomu aj vynovená expozícia Múzea mesta Bratislavy v Gerulate, ktorá bola slávnostne otvorená 14. mája 2022 (na fotografii vpravo, Zdroj: Múzeum mesta Bratislavy).

Na popularizáciu rímskych pamiatok v našom regióne bolo zamerané podujatie „*Living Danube Limes Day*“ dňa 18. júna 2022, kedy sa verejnosť mohla vybrať po stopách rímskeho dedičstva na Bratislavskom hrade, v Gerulate a Carnutume.

SK UNESCO aj tento rok udelila záštitu projektu [LingvaKvíz](#), ktorý sa uskutoční už po tretíkrát pri príležitosti Európskeho dňa jazykov 26. septembra 2022. Hlavný organizátor kvízu - občianske združenie [Edukácia@Internet](#) (E@I) pred pandémiou covid-19 organizoval každoročne jazykový festival LingvaFest, kvôli pandémie presunul túto aktivitu do online priestoru. Tento ročník kvízu začína v pondelok 26. septembra a bude prebiehať do 25. októbra. Účastníci sa budú môcť kedykoľvek a kdekoľvek zapojiť a bezplatne si zlepšovať svoje znalosti v cudzích jazykoch, ako aj všeobecný prehľad o nich. Podujatie tak prispieva k zvyšovaniu nielen jazykových vedomostí, ale aj tolerance k iným jazykom a kultúram.

Výzvy na predkladanie nominácií na ceny UNESCO

Informujeme o novej **medzinárodnej cene UNESCO-AI Fozan na podporu mladých výskumníčov a výskumníkov vo vede, technike, inžinierstve a matematike**. Predmetné ocenenie sa bude udeľovať každé dva roky piatim talentovaným laureátom za ich významný príspevok pre rozvoj vedeckého výskumu, vzdelania a kooperácie. Prvý ročník súťaže sa uskutoční ešte tento rok v Paríži.

Každý z laureátov získa finančnú odmenu vo výške 50 000 USD, ktorá má slúžiť na ďalší rozvoj ich kariéry a propagáciu získaných poznatkov. Kritéria sú: a) vek do

40 rokov; b) angažovanie sa vo výskume alebo vzdelávaní v oblasti vedy, techniky, inžinierstva a matematiky; c) zapojenie sa do regionálnej alebo medzinárodnej spolupráce vo vyššie uvedených oblastiach. Viac o ocenení sa dozviete [TU](#).

Zároveň dávame do pozornosti výzvu na predloženie nominácií na 7. ročník Ceny UNESCO - **Equatorial Guinea International Prize for Research in the Life Sciences za výskum v prírodných vedách** (biotechnológia, biochemika, genetika, mikrobiológia, imunológia, ekológia, molekulárna biológia a pod.), ktorú vyhlásili UNESCO spolu s vládou Rovníkovej Guinei. Finančná odmena v celkovej výške 350 000 USD bude rozdelená maximálne medzi troch výhercov. Cieľom Ceny je podporiť tých jednotlivcov alebo inštitúcie (vrátane neziskových organizácií), ktorí svojou prácou prispievajú k zlepšeniu podmienok pre život.

V prípade záujmu môžete prihlášky na obidve ocenenia zasielať na emailovú adresu Sekretariátu SK UNESCO unesco@mzv.sk najneskôr do 30.10.2022.

Iné zaujímavosti v skratke

SK UNESCO v apríli t.r. vydalo Výročnú správu za rok 2021, ktorá detailne mapuje činnosť a aktivity jednotlivých programových sekcií a výborov komisie za uplynulý rok.

Slovensko sa stalo 16. krajinou v poradí, ktorá ratifikovala Globálny dohovor UNESCO o uznávaní kvalifikácií týkajúcich sa vysokoškolského vzdelávania (28.6.2022). Dohovor vstúpi do platnosti tri mesiace po uložení 20. ratifikačnej listiny.

Agentúra SLOVAKIA TRAVEL vydala novú modernú publikáciu „Slovensko blízke a prekvapivé“, ktorá obsahuje fotozábery našich prírodných unikátov, historickej a súčasnej architektúry, umenia, pamiatok vrátane UNESCO svetového a nehmotného dedičstva. Jedinečné fotky sú doplnené o texty pútavo približujúce jednotlivé krásy Slovenska.

Ak si chcete rozšíriť obzor a dozvedieť sa viac o pojme „nehmotné kultúrne dedičstvo“, ako aj o práci etnologičky Ľubici Voľanskej v Hodnotiacom orgáne Dohovoru o ochrane nehmotného kultúrneho dedičstva, vypočujte si jej nedávny polhodinový rozhovor v rádiovom talkshow Adely Vinczeovej Spojky na Rádio Slovensko [TU](#). Ak by ste si ho chceli vypočuť v podobe podcastu (bez hudobných vstupov), môžete tak urobiť [TU](#).

Zo Slovenskej komisie pre UNESCO Vám želáme ešte krásne leto a príjemne strávený dovolenkový čas. Tešíme sa na rôznorodé aktivity a podujatia v jesennom období!

Sekretariát Slovenskej komisie pre UNESCO

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR
Hlboká cesta 2, 833 36 Bratislava, Tel: 02/ 5978 3603

E-mail: unesco@mzv.sk, Web: www.unesco.sk

Sme aj na sociálnych sieťach: